

Spis ilustracji

Okładka:

1. Bastei (Saska Szwajcaria), fot. Ewa Grzęda.
2. Strona tytułowa: Kazimierz Gliński, *Wspomnienie Tatrów. Z marzeń o szarej godzinie*, Warszawa 1891, zbiory prywatne Jacka Kolbuszewskiego.
3. Julian Fałat, *Portret góralki Anny — żony p. Smolki*, pocztówka ze zbiorów Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej.

Ilustracje w książce:

Jan Pacholski, *Od relacji z wypraw do przewodnika — początki karkonoskich poradników dla podróżnych na przełomie XVIII i XIX wieku / Von Expeditionsberichten zum Führer — die Anfänge der Ratgeber für Riesengebirgereisende an der Jahrhundertwende des 18. zum 19. Jahrhundert*

1. Nowoczesne obserwatorium meteorologiczne i barokowa kaplica na szczycie Śnieżki (Moderne Wetterwarte und barocke Kapelle auf dem Gipfel der Schneekoppe), fot. Jan Pacholski (2018).
2. Cieplice Śląskie-Zdrój, po lewej pałac Schaffgotschów, w głębi kościół Cystersów (Bad Warmbrunn, links das Schaffgotschsche Schloss, im Hintergrund die Zisterzienser-Kirche), fot. Jan Pacholski (2016).
3. Piechowice, miejsce dawnego kościoła ewangelickiego (Petersdorf, Stelle der ehemaligen evangelischen Kirche), fot. Jan Pacholski (2013).
4. Schronisko Strzecha Akademicka położone na szlaku z Karpacza na Śnieżkę (Die auf dem Wege von Krummhübel zur Schneekoppe liegende ehemalige Hampelbaude), fot. Jan Pacholski (2015).
5. Zejście Sowią Doliną do Karpacza (Abstieg durch das Eule-Tal nach Krummhübel), fot. Jan Pacholski (2016).

Miloš Řezník, *Grenzüberschreitung. „Romantische Reise“ und „Preußen-tum-Probe“ im Vormärz: Wacław Władiwoj Tomeks Wanderungen im schlesisch-böhmischen Grenzland / Przekroczenie granicy. Romantyczna podróż i próba pruskości w okresie przedmarcowym — Wacława Władiwoja Tomka wędrowniki po pograniczu śląsko-czeskim*

1. Wacław Władiwoj Tomek auf einem Porträt von Jan Vilímek (1862–1938) aus dessen Serie „Tschechisches Album“ (České album), 1890er Jahre (Wacław Władiwoj Tomek na portrecie z serii „Czeski album“ [České album], lata dziewięćdziesiąte XIX wieku, wydawcy Jana Vilímka [1862–1938]), *České album, sbírka podobizen předních českých velikánů, mužů i žen práce, kteří život svůj zasvětili povznesení národa svéhoi*, ilustrator J. Vilímek, compiler J.R. Vilímek, Praha 189-, s. 57, Kramerius. National Library of the Czech Republic (Kramerius. Národní knihovna České republiky), <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=17771> (Zugang/dostęp: 20.10.2018).
2. C.T. Mattis, *Aussicht vom breiten Steine bei Charlottenbrunn nach der Kynsburg und dem Zobtenberge (1823–1862)* (C.T. Mattis, Widok Grodna i Ślęzy od strony Jedliny, 1823–1862), Śląska Biblioteka Cyfrowa, https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/edition/47330?id=47330&from=&dirids=1&ver_id=&lp=52&QI= (Zugang/dostęp: 20.10.2018).
3. Das Panorama von Königgrätz: Die Heilig-Geist-Kathedrale, der Weiße Turm und das Rathaus (Panorama Hradca Králové: Katedra Świętego Ducha, Biała Wieża i ratusz), Foto: Miloš Řezník (2019).
4. Burg und Schloss Fürstenstein um die Mitte des 19. Jahrhunderts. Lithografie von Wilhelm Loicillot (1827–1876) nach der Zeichnung des schlesischen Künstlers Ferdinand Koska (1808–

- 1862). Von dem Schlossturm aus betrachtete Tomek die schlesische Landschaft (Ruiny zamku i pałac w Książu koło połowy XIX wieku. Litografia Wilhelma Loeillota [1827–1876] według rysunku śląskiego artysty Ferdinanda Koski [1808–1862]. Z wieży pałacu Tomek obserwował śląski krajobraz), F. Koska, *Fürstenstein. Zamek Książ w Wałbrzychu*, Śląska Biblioteka Cyfrowa, <https://www.sbc.org.pl/dlibra/show-content/publication/edition/24794?id=24794> (Zugang/dostęp: 20.10.2018).
- Salzbrunn am Ende des 18. Jahrhunderts (Szczawno-Zdrój pod koniec XVIII wieku), Śląska Biblioteka Cyfrowa, <http://www.sbc.org.pl/dlibra/docmetadata?id=46315&from=pubindex&dirids=22&lp=433> (Zugang/dostęp: 22.10.2018).
 - Kloster Grüssau (Krzeszów), Foto: Miloš Řezník (2009).

Ewa Grzęda, Romantyczne wędrówki Polaków po Szwajcarii Saskiej

- Skały Bastei, fot. Ewa Grzęda (2018).
- Kamienny most w Bastei, fot. Ewa Grzęda (2018).
- Koryto Łaby, fot. Ewa Grzęda (2018).
- Karta tytułowa rękopisu *Polskiej Najady*, zbiory prywatne Jacka Kolbuszewskiego.

Renata Gadamska-Serafin, Michała Andrzejkowicza-Butowta odkrywanie gór Kaukazu

- Widok na Gruzińską Drogę Wojenną w kierunku Władykaukazu, Gruzja, fot. w0zny, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gruzi%C5%84ska_Droga_Wojenna.JPG (dostęp: 25.01.2018).
- Gunib (Dagestan), © Dzhamalutdin Galbatsov.
- Wodospad nieopodal wsi Sała (Dagestan), © Dzhamalutdin Galbatsov.
- Wąwóz Ajmakiński, © Gadzhibek Dzhmirzoev.

Patrice Dabrowski, Wciąż *terra incognita*? Turystyka górską w Karpatach Wschodnich w okresie autonomii galicyjskiej

- Portret Ménie Muriel autorstwa M. Fletcher w książce M.M. Dowie, *A Girl in the Carpathians*, London 1891, s. 135; książka ze zbiorów autorki.
- Portret Mieczysława Orłowicza w mundurze wojsk austriackich (1916), Biblioteka Narodowa, <https://polona.pl/item/portret-mieczyslawa-orlowicza-w-mundurze-wojsk-austriackich,OTE4MjMzNzI/0/#info:metadata> (dostęp: 18.10.2018).

Jacek Kolbuszewski, Potopu świata fale i Mer de Glace. O pewnym sposobie obrazowania górskiego pejzażu

- Lodowiec Mer de Glace, fot. Iwona Dębowa (1994).
- Lodowiec Mer de Glace, fot. Iwona Dębowa (2008).

Magdalena Gołaczyńska, Teatr Nasz w Michałowicach, czyli teatr rodzinny i wiejski

- Teatr Nasz, domki dla gości, fot. Lilianna Sokołowska (2017).
- Teatr Nasz, Scena za domem, fot. Lilianna Sokołowska (2017).

Okładki do recenzji:

- Małgorzata Misiak, *Między Popradem a Oslawą. Tożsamość kulturowo-językowa Łemków w ujęciu etnolingwistycznym*, Wydawnictwo Profil, Wrocław 2018.
- Rabka w literaturze, literaci w Rabce*, red. Zofia Budrewicz, Jan Ceklarczyk, Stowarzyszenie Kulturowy Gościniec, Rabka-Zdrój 2018.
- Maciej Pinkwart, *Pleban spod Giewontu*, Wydawnictwo Wagant, Nowy Targ 2017.
- Beata Sabała-Zielińska, *TOPR. Żeby inni mogli przeżyć*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2018.

-
5. Przemek Bucharowski, Agata Włodarczyk, *Wataha w podróży. Himalaje na czterech łapach*, Wydawnictwo Helion, Gliwice 2015.
 6. Agata „Agi” Włodarczyk, *PSYgoda na czterech łapach. Diuna w Himalajach*, Bezdroża, Kraków 2017.

Spis treści

Ewa Grzęda, Wstęp **5**

Ewa Grzęda, Introduction **7**

Dział I. Artykuły i rozprawy

Jan Pacholski, Od relacji z wypraw do przewodnika — początki karkonoskich poradników dla podróżnych na przełomie XVIII i XIX wieku / Von Expeditionsberichten zum Führer — die Anfänge der Ratgeber für Riesengebirgereisende an der Jahrhundertwende des 18. zum 19. Jahrhundert **11**

Michael Wedekind, „Was soll der Mensch da oben?“. Vom politischen Nutzen des Bergerlebnisses / „Po co ten człowiek tam na górze?“. O politycznym wykorzystaniu przeżyć górskich **55**

Miloš Řezník, Grenzüberschreitung. „Romantische Reise“ und „Preußentum-Probe“ im Vormärz: Wácslaw Władiwoj Tomeks Wanderungen im schlesisch-böhmischen Grenzland / Przekroczenie granicy. Romantyczna podróż i próba pruskości w okresie przedmarcowym — Wácslawa Władiwoja Tomka wędrówki po pograniczu śląsko-czeskim **81**

Jacek Kolbuszewski, Z dziejów tematyki górskiej w literaturze czeskiej. František Palacký i Milota Zdirad Polák **121**

Ewa Grzęda, Romantyczne wędrówki Polaków po Szwajcarii Saskiej **149**

Włodzimierz Toruń, Alpy w twórczości Zygmunta Krasieńskiego **177**

Renata Gadamska-Serafin, Michała Andrzejkowicza-Butowta odkrywanie gór Kaukazu **191**

Ewa Kolbuszewska, Cepry w górach. Turystyka masowa w krzywym zwierciadle (do lat siedemdziesiątych XX wieku) **225**

Patrice M. Dabrowski, Wciąż *terra incognita*? Turystyka górska w Karpatach Wschodnich w okresie autonomii galicyjskiej **237**

Jerzy Kapłon, Karpackie Towarzystwo Narciarzy we Lwowie **251**

Małgorzata Łoboz, Błogostawiony widok i architektura pustelni.
Stefana Żeromskiego epizod z dziejów szlaku na Kalatówki **277**

Justyna Bajda, *W naszej letniej stolicy...* Satyra Ludwika Szczepańskiego
na młodopolskich turystów w Tatrach **287**

Katarzyna Tałuć, Górską wędrówką w służbie wychowania „nowego”
człowieka w dwudziestoleciu międzywojennym **303**

Krystyna Heska-Kwaśniewicz, „Góry to naisto najszlachetniejsze dzieło Boże”.
O Złotej wolności Zofii Kossak **321**

Anna Pigoń, Literacka nieśmiertelność sióstr Lidy i Marzeny Skotnicównien **335**

Dorota Heck, Wojciecha Kudyby *Gorce Pana* **351**

Dział II. Noty i notaty

Kai Reinhart, *Incognito* przez kraj przyjaciół. Nielegalni wspinacze z NRD
w Związku Radzieckim **363**

Jacek Kolbuszewski, Potopu świata fale i Mer de Glace. O pewnym sposobie
obrazowania górskiego pejzażu **377**

Magdalena Gołaczyńska, Teatr Nasz w Michałowicach, czyli teatr rodzinny
i wiejski **389**

Agnieszka Kuniczuk-Trzciniowicz, Opis jednej podróży.
W Górach Olbrymich Stanisława Bełzy **397**

Dział III. Recenzje

Okrucy łemkowskiego świata (Jacek Kolbuszewski) **405**

Rabczańskie opowieści nieznane (Maria Kościelniak) **409**

Jegomość z parafii na końcu świata, czyli pod Giewontem
(Małgorzata Łoboz) **415**

Na każde wezwanie naczelnika (Anna Pigoń) **419**

Na czterech łapach przez Himalaje albo kilka spostrzeżeń o „psich” książkach
Agaty Włodarczyk i Przemka Bucharowicza (Dorota Nowicka) **423**

Indeks nazw osobowych **433**

Spis ilustracji **443**